

Notulen Informatieavond 20.04.2023

Afval & recycleplan

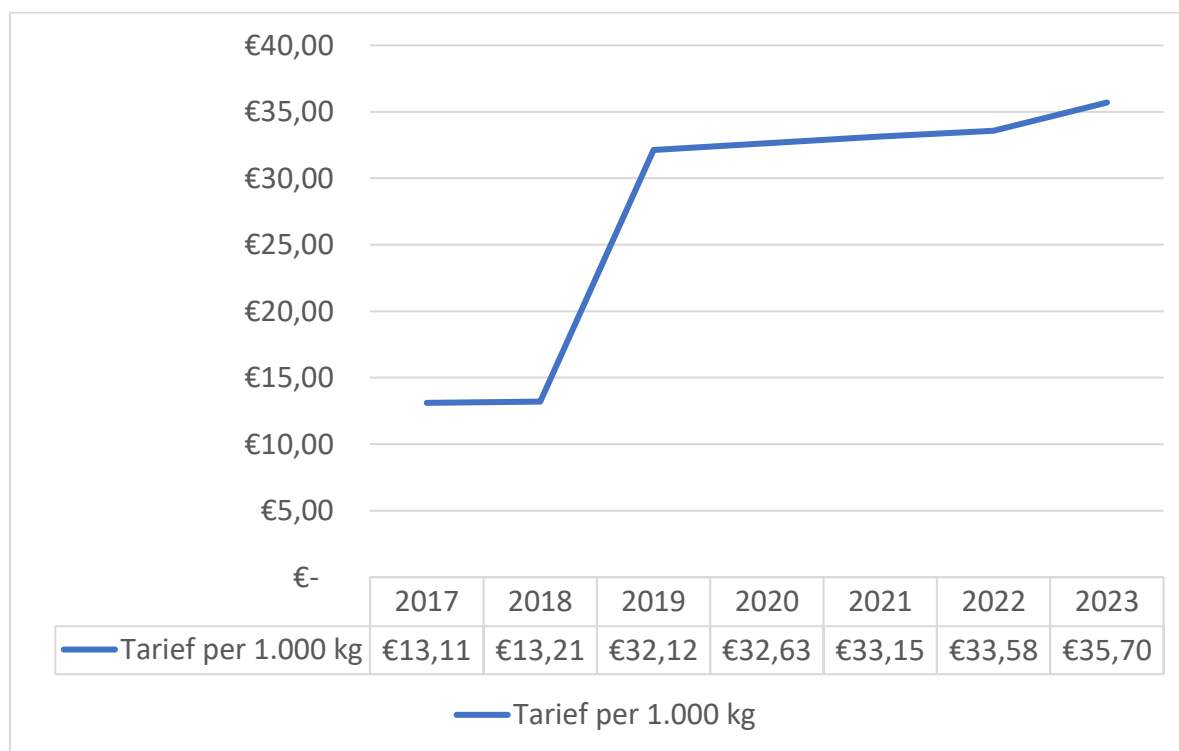
Tijdens de raadsinformatie avond op 20 april 2023 hebben wij u geïnformeerd over de status van een aantal vervolgacties n.a.v. de Benchmark, specifiek het onderdeel afval. Wij hebben gerealiseerde besparingen met u gedeeld en gevraagd of u open staat voor het versnellen van een aantal acties uit het Afval & recycleplan. Op deze avond heeft u een aantal vragen gesteld.

Waar bestaat het voordeel van 406 k verwerkingskosten uit? En is dit incidenteel? Hebben wij hier invloed op?

Gemeente Schagen rekent conform onze Dienstverleningsovereenkomst met HVC de verwerkingskosten en overslag- en transportkosten af o.b.v. werkelijkheid; de gemiddelde marktprijs van dat jaar. Voor een aantal stromen, zoals gft en etensresten, plastic, blik en drinkpakken en restafval, worden vooraf vaste afspraken gemaakt. De markt is volatiel/grillig. Op momenten dat het slecht gaat, voelt de gemeente dit dan ook in haar portemonnee, maar dit geldt ook andersom. Dit jaar hebben diverse factoren een rol gespeeld waardoor u ruim 400 k terugkrijgt op verwerking voor het jaar 2022:

- We zien dat het Corona-effect (meer huishoudelijk afval) verdwijnt.
- Het neerslagtekort heeft minder gft en etensresten veroorzaakt.
- We zien effect van uw ingevoerde maatregelen, waaronder restafval op afstand.
- We hadden de papierprijs behoudend geraamd in de Prognose/voorschotnota. Deze kwam gemiddeld veel hoger uit. Ditzelfde geldt voor metalen en B-hout.

Restafval is één van de duurste stromen om te verwerken en we zien dat dit alleen maar duurder wordt. Het Rijk heeft bijvoorbeeld al een prijsprikkel op het restafval ingevoerd. Zie hieronder een afbeelding van de stijgende afvalstoffenbelasting die u per ton restafval betaalt.

Figuur 1: Ontwikkeling afvalstoffenbelasting

In 2025 wordt een verdubbeling verwacht. Ook komt hier in de toekomst nog een CO2-heffing bij. De invloed die u als gemeente kunt uitoefenen is beleidsmaatregelen treffen, waarmee het restafval wordt verlaagd. Dat maakt u namelijk minder kwetsbaar voor de markt.

Wat is recycle-tarief?

In het restafval van inwoners zitten nog altijd veel herbruikbare materialen. Denk bijvoorbeeld aan etensresten en plastic. Als afval goed wordt gescheiden, ontstaat er minder restafval. Dit is beter voor het milieu. Bij recycle-tarief bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast en variabel deel. De hoogte van het variabele deel wordt bepaald door het aantal keer dat inwoners de restafvalbak aan de weg zetten of de ondergrondse container voor restafval gebruiken. Wanneer inwoners hun afval goed scheiden kunnen zij de bak ook minder vaak laten legen (pas wanneer deze helemaal vol zit) of minder vaak een zak in de ondergrondse container gooien. Zo hebben zij zelf invloed op de hoogte van het variabele deel van de afvalstoffenheffing. De goede scheidder wordt daarbij beloond en anderen worden uitgedaagd om beter hun best te doen.

Zie ook: [Alles over het recycle-tarief | HVC Groep](#).

Krijg je niet dat burens afval in jouw bak gaan gooien?

Doordat inwoners betalen per keer dat ze de bak laten legen, worden bijna altijd volle bakken aangeboden. Er blijft weinig ruimte over voor de burens. En als het toch een keer gebeurt, is dat niet heel erg. De bak wordt namelijk niet gewogen. Iemand betaalt per keer dat de bak wordt aangeboden en niet voor hoe zwaar de bak is, of hoeveel erin zit. In de praktijk zien we dat dit niet tot weinig gebeurt, mede door sociale controle.

Belandt restafval niet in de bakken aan huis voor grondstoffen, zoals gft en etensresten en plastic, blik en drinkpakken?

We gaan uit van het goede van de mens. Vóór en tijdens de invoering van recycle-tarief zetten we in op extra voorlichting en communicatie, bijv. via afvalcoaches die langsgaan bij inwoners om hen te adviseren over hoe zij minder restafval over kunnen houden en/of hun afval beter kunnen scheiden. Soms zien we daarbij ook dat inwoners denken dat ze het al heel goed doen, maar dat het toch nog beter kan. Er belanden bijv. nog harde kunststoffen bij plastic, blik en drinkpakken. Ook is er een HVC-app met een afvalwijzer. Zo kunnen inwoners een foto maken van de verpakking, of de barcode hiervan scannen, waarbij de afvalwijzer aangeeft in welke bak de verpakking thuishoort.

Daarnaast voert HVC controles uit bij het inzamelen van de bakken aan huis met grondstoffen. Wanneer zij voelen (een bak aan huis voor plastic, blik en drinkpakken weegt bijv. maximaal 15 kg) of zien dat er onjuist materiaal is aangeboden, hangen zij een kaart aan de bak om dit aan te geven. De inwoner kan de bak dan in orde maken, zodat deze alsnog op korte termijn kan worden geledigd. Gaat het dan nog niet goed, komt er een afvalcoach langs. Pas als sluitstuk kan Handhaving worden ingezet. Het is dan wel van belang dat zij kunnen verbaliseren, al is een waarschuwing veelal voldoende. We willen de inwoners op een zo positief mogelijke manier meenemen in het waarom en hoe goed afval scheiden. Daarom is Handhaving pas echt het sluitstuk.

In de praktijk zijn de voorbeelden op één hand te tellen dat burens restafval in één van de grondstofbakken van hun burens stoppen. In deze zeldzame gevallen gaan we uit van het goede van de mens en zorgen we voor een passende oplossing, zodat de bak alsnog wordt geleegd.

Wat zijn de resultaten van andere recycle-tarief-gemeenten?

Gemiddeld neemt het restafval met zo'n 40% af. In gemeente Medemblik, waar nog niet eens een prijsprikkel op het grof huishoudelijk restafval is ingevoerd door inwoners te laten betalen voor het

ophalen van grof huishoudelijk afval¹, zien we een daling van 43%. Gemeente Medemblik haalt daarmee de VANG-doelstelling (VANG staat voor Van Afval Naar Grondstof) van 100 kg restafval per inwoner per jaar!

De kwaliteit van grondstoffen is nog steeds goed. In Medemblik zagen we zelfs dat de kwaliteit van plastic, blik en drinkpakken fors is verbeterd. De intensieve voorlichting en communicatie, on- en offline, heeft hier zeker een rol in gespeeld.

Ook zien we dat inwoners bij recycle-tarief minder afval creëren, omdat ze zich meer bewust worden van het afval dat zij produceren. Ze nemen bijv. eigen zakjes en bakjes mee voor groene, fruit en broodjes i.p.v. dat ze een plastic zakje pakken hiervoor.

Bijgevoegd vindt u het IPR Normag-rapport en de openbare tussenevaluaties van de gemeenten Medemblik en Wormerland.

Als alle gemeenten overgaan op recycle-tarief, kan dat dan wel toe met de afvalenergiecentrale? Die moet toch ook vol zitten? Ook voor de warmte? Gaan we dan geen afval importeren uit andere landen?

HVC is in 1991 opgericht door een groep samenwerkende gemeenten om een nieuwe-generatie-installatie te bouwen met goede rookgasreiniging én energierugwinning. De dioxine-schandalen in die tijd maakten dat we het extra goed wilden doen. Toen ontstond HVC (huisvuilcentrale) als afvalverwerker met een focus op milieuwinst.

Inmiddels is “HVC energie en hergebruik” een duurzaam energie- en afvalbedrijf van 51 gemeenten en 8 waterschappen. HVC ondersteunt haar aandeelhoudende gemeenten en waterschappen als partner bij de transitie “van gas los” en de verduurzaming van het afvalbeheer. Zo zetten we samen stappen naar minder CO₂-uitstoot. Daarbij hoort ook het sluiten van ovens wanneer dit kan. Dit is al eens gebeurd in het verleden. Zolang de ovens nog niet zijn afgeschreven, is het van belang dat deze vol zitten, ook voor u als aandeelhouder. Op dit moment importeert HVC geen afval uit het buitenland. De ovens blijven gevuld als gevolg van nieuwe aandeelhouders, maar ook door bedrijfsafval.

Het feit dat HVC op verzoek van de aandeelhouders, waaronder wij, inmiddels ook actief is op het gebied van duurzame energie, maakt dat er voor warmte al goede alternatieven zijn, zoals geothermie.

Moeten we juist niet de verpakkingsindustrie aanpakken? Wat doet HVC hieraan?

We zijn reeds aangesloten bij organisaties die zich bezig houden met de verpakkingsindustrie, zoals Nedvang. Zo maken we ons samen sterk voor minder verpakkingsmateriaal. We kunnen dit echter niet alleen. In het [voorwoord van het Jaarverslag 2022](#) roept algemeen directeur van HVC, Dion van Steensel, dan ook op om hierin samen op te trekken.

Wat inwoners er zelf aan kunnen doen is bepaalde producten niet meer kopen; het is immers een wisselwerking. Als consumenten iets niet meer kopen, voelen producenten vanzelf de noodzaak om iets aan hun product/verpakking te wijzigen.

---

¹ Bij het ophalen van grof huishoudelijk afval kan beperkt worden gescheiden. Het merendeel wordt ingezameld met een kraakperswagen waardoor het ingezamelde grof afval niet/nauwelijks uit elkaar kan worden gehaald en het in het grof huishoudelijk restafval belandt. Op het afvalbrengrstation kan grof huishoudelijk afval wel gescheiden ingezameld worden. Door een prijsprikkel in te voeren op het halen van grof huishoudelijk afval, stimuleer je inwoners om naar het afvalbrengrstation te gaan. Dit bevordert het hergebruik.

Er zijn ook inwoners met luiier-/incontinentiemateriaal. Als die per keer moeten betalen krijgen zij toch een enorme rekening?

Bij de invoering van recycle-tarief hoort ook het opstellen van doelgroepenbeleid. Denk hierbij aan minima, ouderen, minder validen en inwoners met medisch afval. Het is voor inwoners met luiier-/incontinentiemateriaal bijvoorbeeld mogelijk om te compenseren: zij kunnen dan gratis een extra aantal keer hun restafval aanbieden. Ook is het mogelijk om aparte containers te plaatsen. Op dit moment wordt luiier- en incontinentiemateriaal echter nog als restafval verwerkt. Wij adviseren dit daarom pas te doen op het moment dat het ook daadwerkelijk als aparte stroom verwerkt kan worden.

We hebben momenteel een afvalstoffenheffing, waarbij we differentiëren naar het aantal inwoners. Hoe werkt dit met recycle-tarief?

U heeft hierin keuzes als raad. Het is bijv. mogelijk om in uw vaste tarief onderscheid te blijven maken in een een- en meerpersoonshuishouden met daarnaast een variabel tarief. Het is ook mogelijk om het vaste tarief voor iedereen gelijk te maken en de variatie in het aantal inwoners per huishouden te verdisconteren in het variabele tarief. U maakt daarin een uiteindelijke keuze bij het vaststellen van de afvalstoffenheffing. Dat geldt ook voor de verdeling van het vaste en variabele tarief. We zien daarbij veelal de verdeling van 80% voor het vaste deel en 20% voor het variabele deel. Hierbij zien we dat zo'n 70% van de inwoners dezelfde afvalstoffenheffing of minder betaalt dan vóór de invoering van recycle-tarief.

Gemeente Schagen heeft al voor een groot deel restafval op afstand ingevoerd. Waarbij de bak aan huis voor restafval verdwijnt en inwoners hun restafval op afstand in een ondergrondse container kunnen aanbieden. Waarom worden deze containers niet meteen in nieuwbouwwijken geplaatst?

Dit heeft te maken met de benodigde investeringen. Zodoende is in het Afval & recycleplan een fasering opgenomen.

Positief is dat we met restafval op afstand in combinatie met een prijsprikkel de beste resultaten zien als het gaat om zo min mogelijk restafval per inwoner per jaar.

Uit de benchmark blijkt dat we echt veel meer betalen dan andere gemeenten. Hoe kan dat? Kunnen we hier inzicht in krijgen?

De rapporten zijn gemaakt en onderzocht o.b.v. heel de gemeenten en vergelijkbare gemeenten. Dat wil niet zeggen dat gemeente Schagen ook op het gebied van afvalbeleid vergelijkbaar is met de gekozen gemeenten. Afvalbeleid is namelijk heel specifiek. Dit heeft alles te maken met demografische gegevens, geografie, keuzes in beleid en prestaties.

Gemeente Schagen is relatief weinig stedelijk en heeft bepaald beleid gekozen wat niet vergelijkbaar is. HVC heeft daar wel vergelijkingen voor en dan zien we dat Schagen gemiddeld scoort. Wel zijn er stappen nodig voor verbetering. Zo denken we dat er veel bedrijfsmatig afval is. Als we kijken naar vergelijkbare HVC-gebieden zien we namelijk dat de hoeveelheid restafval nog vrij fors is. Meer dan dat we zouden verwachten. Het is daarom van belang om maatregelen te treffen om dat eruit te krijgen. Een prijsprikkel (recycle-tarief) helpt daarbij.

Ook staan er in Schagen relatief veel middelen uit als je dit gaat vergelijken met het aantal inwoners. Schagen kent namelijk veel kleine huishoudens. Kleine huishoudens betekent relatief meer afval met meer middelen. Als je dat in een vergelijkingsstudie wilt onderzoeken, moet je of vergelijkbare gemeenten pakken, of dat corrigeren.

Vervolgaanpak

Uit de door u gestelde vragen en uw opmerkingen blijkt dat u open staat voor een versnelling van het beleid. Wij hebben hier reeds een stappenplan voor opgesteld en komen daarmee bij u terug.

Bijlagen:

- Bijlage 1 IPR Normag - Onderzoek Diftar
- Bijlage 2 Presentatie evaluatie recycle-tarief Wormerland 31.01.2023
- Bijlage 3 Presentatie tussenevaluatie recycle-tarief Medemblik 09.02.2023